

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ

ДИВЉАЧ ЈЕ ПАЛА

Драма

Миладин Шеварлић рођен је у Београду 1943. Дипломирао светску књижевност и драматургију. Радни век провео, углавном, у позориштима, као драматург, уметнички директор и управник. Тренутно ради на Телевизији Београд као одговорни уредник у Уметничком програму.

Објављивао песме, позоришне критике, прозу и есеје. Аутор је опуса од двадесетак драмских дела, која су играна у позориштима у земљи и иностранству, на радију и телевизији, те штампана у периодици, збиркама и посебним издањима.

Добитник је четири награде на конкурсима Удружења драмских писаца Србије – чији председник је био у два мандата – затим награде на фестивалу праизведби, награде “Јоаким Вујић”, “Стеријине награде” и “Златног беоцуга” за трајни допринос култури Београда.

Миладин ШЕВАРЛИЋ

ДИВЉАЧ ЈЕ ПАЛА

Драма

ЛИЦА

СТИВ 56

МИКИ 29

АНА 26

Дешава се почетком XXI века
у импровизовано намештеној соби
једне викенд куће негде у Србији.

Полуїразна соба викенд куће са остїацима намеиїаја у нереду. Сїјочић, фоїеље иїд.

Улази Сїив, мужеван, добро зраћен, сїорїски одевен. Преко рамена носи велики ранац, а у руци кесу из које вуре боце са иїћем. За иїјасом мобилни иїелефон.

Сїуиїа сївари. иосмаїра. Покушава да расїурени намеиїај мало доведе у ред. Најзад се завали у фоїељу, сїави иїреда се иїелефон, заїали цигаретїу.

Узме иїелефон, бира број.

СТИВ: Хало! Стив овде... Ево, ту сам... Како, где? На једном месту... Су-тра по подне... Са нашим другом, разуме се. Његови људи су све организовали. Сада си ти на потезу... Да... Идемо даље!

(Прекине везу. Бира нови број.)

Стив!... Да, стигао сам... Доћи ћу до тебе, да видим како ствари стоје. Рашчисти терен, молим те... На кратко... Долази Мики... Син мој... Видећемо. Не могу да одбијем састанак са сином, али то, разуме се, ништа не мења. Имамо довољно времена... Сад сам звао Јоргу, све је у реду... А Мумин може да ми...

(Вади једном руком боцу из кесе, иїкушава да је оївори.)

Договор? Какав договор?!... Ми се налазимо у Србији, драги! У Србији с почетка трећег миленијума хришћанске ере...

(Усїео је да оївори боцу. Оїиїје.)

Леш се стави у каду... Не шалим се!... У каду, да... У купатилу. Ви још увек не знате шта је то купатило! А, по интернету шетате ли, шетате!... Леш се, дакле, стави у каду, не у кречану, то је старомодно, то припада крају другог миленијума... Не, само ти објашњавам... Да, претходно се затвори отвор за одвод воде. На лице се стави заштитна маска – на своје лице наравно – па се тек тада отвори бочица с киселином... Специјална киселина, страховито јака... Ја нисам хемичар, али сам својевремено набавио за Мумина извесну количину, док смо радили заједно... Да, да. Па се прелије поменути леш... Монструозно? А секира за врат је добри, стари словенски обичај!... За пола сата док попијеш три – четири вискија, леш се претворио у житку желатинску масу... И кости, разуме се! Па, у томе је, зар не, поента читавог процеса. Сада се отвори одвод, пусти се вода и дотични леш истече у канализацију, без остатка. Савршено, зар не? То се зове прогрес!... Тако ради наш бивши пријатељ, Мумин... Е, па, ми му нећемо пружити то

задовољство... Ти сматраш да нам је он за петама? А ја ти кажем да може да нас пољуби у дупе!... Са демократима? Па шта, ако се удружио са демократима? Имамо и ми своје људе тамо... Добро, добро, ево ме, долазим.

Сћив искључи телефон, њошегне из флаше, усћане, њогледа још једном око себе, ња, осћавивши ранац и кесу у соби, изађе.

Музичка њема. Зањамњење – одњамњење. После извесне њаузе у собу нахруњи Мики – лењ, вињак младић, с њорбом њреко рамена – њоворењи:

МИКИ: *(Еуфорично)*

Ни једно време није тако рђаво, да човек у њему не би могао бити поштен!

(Окређе се ка врањима, на која улази Ана, веома млада и веома ањракњивна.)

МИКИ: Ко је то рекао?

АНА: Не знам. Ваљда Добрица Ђосић. Или Коштуница.

Мики осћави њорбу, загрли је и њокушава да је њољуби.

МИКИ: Добродошла у кућу мога детињства!

АНА: *(Одвоји се, њоказује очеве сћвари.)*

Твој отац је већ стигао.

МИКИ: *(Исћражује њросћор.)*

Отац је ретко навраћао. А мајка и ја смо овде проводили читава лета. Када је умрла, више нико није долазио. Осим, понекад, отац. Али, он није долазио на летовање.

АНА: Краљеви шверца не летују у дунавском блату код Градишта. И мислим да су у праву...

МИКИ: Када су он и Мумин, почетком деведесетих, братски пребацивали нафту из Румуније, долазио је чешће. Његов друг, чувени Миша Свиња – ево га још увек живи ту, у близини – радио је прљаве послове. Држао је чамце, момке, оружје и румунске оперативце. Отац је финансирао, координирао ствар са Мумином и држао везу са шефом.

АНА: Којим шефом?

МИКИ: Тада је у Србији постојао само један шеф.

- АНА: А вишак зараде улагао у будућност, финансирајући демократску опозицију. Радујем се што ћу упознати тако способног и далековидог човека.
- МИКИ: Ја не бих, баш, могао рећи да се радујем.
- АНА: Зашто? Према мојим информацијама, ти оца ниси видео доста дуго.
- МИКИ: Да... Последњи пут сам га видео петог октобра две хиљаде пред Народном скупштином.
(Пауза.)
Руља на степеништу, збуњена полиција, Веља Илић на булдoжеру...
- АНА: Руља? Зар то нису били борци за демократију?
- МИКИ: Добро. Борци за демократију демолирају Скупштину, урлају, кидају и ломе све пред собом. Сахрањују диктатора и свеопштим, ритуалним насиљем призивају сунце слободе.
- АНА: Слушај! Јеси ли ти за њих или за нас?
- МИКИ: За нас, наравно. Али ми је мука од свега.
- АНА: Ако ти је мука, најбоље што можеш да учиниш то је да попијеш нешто.
- МИКИ: Одлична идеја! Али, нисмо ништа понели.
- АНА: (Вади боцу вискија из очеве кесе.)
Изволи!
- МИКИ: Хвала. Ти увек нађеш решење.
- АНА: Чиним колико могу.
- МИКИ: (Пије.)
Већ ми је мало боље.
(Пије.)
Увек је имао пробрана пића.
- АНА: Не мораш одједном да испразниш целу боцу.
- МИКИ: Хоћеш ти мало?
- АНА: Хвала! Знаш да не пијем.
- МИКИ: (Оћћује.)
Тада сам га видео последњи пут. Стајао сам испод скупштинског степеништа у маси, разбијачи су нестали у згради, кроз врата и прозоре почео је да куља дим. А онда, иза једног стуба помолио се он и поред њега два униформисана лица са црвеним береткама и маскама на лицима. Нешто им је говорио и одсечно махао

руком као да издаје заповести. Један од специјалаца је утрчао у зграду, а онда је целу сцену заклонио облак дима. Када се дим разишао, тамо више никога није било, тако да ни сад не знам је ли то била халуцинација или стварност.

- АНА: *(Помилује ѓа њо коси.)*
Сензибилни мој дечко... Сам знаш да је најтеже разлучити илузију од стварности.
- МИКИ: *(Загрли је.)*
Ана, удај се за мене!
- АНА: Шта ти мислиш, дечко? Шта ти мислиш о мени? Ако смо се пољубили два пута у ходницима републичке Владе, да треба одмах да се удам за тебе? Ја сам овде на службеном задатку!
- МИКИ: Па и ја сам на задатку. Ја знам шта је мој задатак: да наговорим оца да изађе из илгале и прихвати поверљиви састанак са министром. А шта је твој задатак – не знам.
- АНА: Да пазим да ти се нешто не деси.
- МИКИ: Ти да пазиш? Ти си, значи, моје обезбеђење?
- АНА: Познато ти је да владам борилачким вештинама.
(Једним захвајом ѓа обори на кревети и лежне ѡреко њега.)
Видиш!
- МИКИ: Видим!
(Љуби је, завлачи јој руку ѡод сукњу.)
- АНА: *(Удара ѓа ѡо руци.)*
А, не! То нећемо да радимо!
(Усѡаје хиѡрим скоком.)
Ову собу треба мало довести у ред.
(Почиње да сређује сѡвари.)
Господин Стевановић је, очигледно, негде у близини и може сваког часа да дође. Не можемо преговоре да водимо у оваквом хаосу.
- МИКИ: *(Смеје се.)*
Преговоре!
(Лагано се ѡодиже и осѡаје да седи на ивици кревети.)
Ана!
- АНА: Молим?
- МИКИ: Хоћеш ли да се удаш за мене?
- АНА: *(Осѡави сѡвари, ѡриђе му, чучне ѡред њега.)*
Мислиш ли да је ово прави тренутак?

- МИКИ: Знаш ли о чему сањам? И дању и ноћу. О томе како се ти удајеш за мене и како одлазимо у неко дипломатско представништво. Волео бих, на пример, Португалију. Знаш, гледао бих да се овамо више никада не вратим. То што ти говорим доказ је највећег поверења. Схваташ?
- АНА: Дечко мој! Па, ти мене, такорећи, и не познајеш.
- МИКИ: *(Смеје се славодобивно.)*
Знам о теби више него што мислиш! Имао сам твој досје у рукама. Ти знаш да сам ја близак министру. Или, не знаш?
- АНА: Не знам.
- МИКИ: Ево овако: прадеда, Лазар Јевремовић, солунац и један од оснивача Социјал-демократске партије, деда, Стеван, партизански пуковник, ађутант Коче Поповића, затим, војни аташе у Каиру. Отац, Михаило, професор социологије, прогањан под Брозовим режимом као леви либерал, предавао, по позиву, у Америци, где му је рођена кћи, јединица, Ана, 1975. године.
Под Милошевићем, активно се бавио политиком, као члан руководства Социјалистичке партије, па је по доласку демократске власти отпуштен са места директора Института за друштвене студије.
Ана Јевремовић завршила је 1997. Факултет за менаџмент “Браћа Карић” и отворено се супроставивши оцу и диктаторском Милошевићевом режиму, била, заједно са Чедом Јовановићем и друговима, у организационом језгру опозиционих демократских протеста.
(Пауза.)
Да ли је то довољно?
(Пауза.)
- АНА: Не знаш све...
- МИКИ: Не знам?... А шта је то тако тајанствено?
- АНА: Сазна се благовремено.
- МИКИ: Онда када је касно?
- АНА: Наравно... Шалим се.
- МИКИ: И ја се шалим.
- АНА: Онда је све у реду.
- МИКИ: Јесте. Ако се удаш за мене.
- АНА: За сада ми помози да средим ову собу.
(Крене да ради.)

МИКИ: Знаш, признаћу ти, није ми министар показао твој досје. Ја сам га видео на његовом столу и кришом прелистао док сам га чекао.

АНА: Па, шта?

МИКИ: Ништа.

АНА: Како, ништа?

МИКИ: Па... Пише још нешто.

АНА: Шта?

МИКИ: "Поуздана." То пише.

(Пауза.)

Они те, ваљда, добро познају.

Пауза. Заједно сређују ствари. Мики нагло заспио.

МИКИ: Слушај! Да ли је ово замка?

АНА: За кога?

МИКИ: Па, за мог оца!

АНА: Не знам, Михаило. Мораш сам да процениш.

МИКИ: Можда сам ја само мамац у лову на човека. Наговорим га да се састане с министром, дам му лажне гаранције, испричам му причу о легализацији капитала, он дође и изгуби му се сваки траг. Па то у Србији није ништа необично. Поједе га мрак – и готово! Ма шта ја мислио о њему не бих баш волео да будем мамац, знаш!

АНА: Мораш веровати својима.

МИКИ: Да ли ти верујеш?

АНА: Да су хтели, могли су, ваљда, да га ухвате и до сада.

МИКИ: Тешко. Он већи део времена проводи у иностранству. Уосталом, зашто нису ухватили Караџића и Младића?

АНА: Ваљда нису хтели, шта ја знам... Ево, да су хтели, твоје оцу су овде могли да поставе клопку.

МИКИ: Никоме нисам рекао где ћемо се састати. Чак ни ти ниси знала куда идемо. Уосталом, овај крај још увек контролишу његови људи.

АНА: Ако се бојиш, душо, немој да га наговараш. Само пренеси поруку и тачка.

МИКИ: Ти си поуздана. И ја те волим, знаш!

Ана не реагује. Пауза.

- МИКИ: Реци ми, Ана, док смо демонстрирали, док смо ходали Београдом с пиштаљкама и сучељавали се са Слобиним специјалцима, да ли си, заиста, веровала да ће се све променити?
- АНА: А ти? Да ли си ти веровао?
- МИКИ: Па, сигурно да сам веровао! И сви они људи који су били са нама. Хиљаде и хиљаде. Сви су веровали...
- АНА: И?
- МИКИ: Знаш, имам нека обећања у вези са том амбасадом. Ја говорим језике... Мислим да би то било сасвим добро решење. Узећу још мало пића.
- АНА: Узми, али само мало, молим те!
- МИКИ: *(Узима боцу. Запали цигарету.)*
Ја верујем у нови почетак. Али, не овде. Ја нисам способан за ово.
- АНА: Које, дечко мој?
- МИКИ: Па, све ово... Ова демократија, и то. Једни се богате преконоћ, друге гута мрак. Ко су криминалци, ко су политичари? Људи нестају, убијају се по улицама... Па, ако је Мумин легализовао свој капитал, зашто не би и мој отац. Ја то, разуме се, не одобравам, али, ако може Мумин... Знаш ли ти ко је Мумин?
- АНА: Па, сви, ваљда, знају ко је Мумин!
- МИКИ: Мислим, да ли је теби заиста јасно ко је он?
- АНА: Знам оно што пише у новинама.
- МИКИ: У последње време и новинари га избегавају. Неће да заврше изрешетани на паркингу, или не знам где већ... Његово богатство, као и већине оних који у својим шапама данас држе Србију, потиче из Милошевићевог, диктаторског времена, зар не? Био је такозвани патриота, огрезао у крви до колена у Босни, Хрватској... А сада је пријатељ демократије и финансијер демократских институција. Има палату на Обилићевом венцу и, разуме се, вилу на Дедињу. Неки тврде да контролише део Државне безбедности и да неће да уђе у Владу само зато јер му то није потребно.
- АНА: А твој отац?
- МИКИ: Мој отац није био у том рату. Он се обогатио шверцујући нафту, а касније, ваљда, и цигарете. Нешто са Црном Гором и Албанијом.
- АНА: А, јел' тачно да је продавао нафту Муслиманима, за време рата?

- МИКИ: Не знам. Не разумем се у трговину, а у последње време ни у патриотизам.
- АНА: Значи, радио је са Мумином?
- МИКИ: Да. Како би другачије? Мумин је држао монопол. Али, мислим да је остало нешто нерашчишћено међу њима.
- АНА: Добро, објасни ми: ако је финансирао демократску опозицију, зашто се крије сада, када је она на власти?
- МИКИ: Траже много пара. А он не да. Сад, кад смо на власти, порастао им је апетит.
(*Смеје се.*)
Штос је крајње једноставан, али неће увек да упали. Да би му дозволили да легализује капитал, мора да уплати на одређене рачуне одређену количину новца. Остатак може да легализује. Ако им, пак, не да паре, гоне га као криминалца и ако га ухвате, предају га такозваној правди. Мада, искрено говорећи, ја имам утисак да се он, уствари, крије од Мумина. То кажем теби, у поверењу.
- АНА: Од Мумина? Зашто?
- МИКИ: Па, кажем ти, чини ми се да су међу њима остали неки нерашчишћени рачуни. Не знам. Уосталом, питај га кад дође. Увек је имао мерак на добра пића и лепе жене. Као сваки прави српски интелектуалац.
- АНА: Је ли? Он је, значи, интелектуалац?
- МИКИ: О, да! Прави српски интелектуалац. Познаје одлично тенис, до некле и карате. Ни француска вина му нису непозната. Мислим да и у овој кеси има једна боца. Ево!
(*Извуче боцу из кесе.*)
Кад попије пола литра вискија, радо ће урадити педесет склекова, како бисте се уверили у његове капацитете.
- АНА: Врло занимљиво! Колико има година?
- МИКИ: А! Већ су ти се допале његове интелектуалне врлине. Педесет и шест. Није превише, зар не? И, умало да заборавим, одличан је стрелац. Вежбао је гађање из пиштоља два до три пута недељно. Најрадије је користио кратки магнум. Не знам шта користи сада.
- АНА: Је ли то све?
- МИКИ: Није. Био је професор на Економском факултету. Проучавао је економије балканских земаља у светлости промена политичких система. Студенти су пунили салу када је говорио. А говорио је, морам да признам, интелигентно, шармантно, сугестивно. И надасве критички. И ја сам га слушао. Некада.

- АНА: Схватам. А онда је, једнога дана, рекао себи: Стевановићу, да ли је могуће да ћеш до пензије, са својим знањем, својом интелигенцијом, снагом и шармом, животарити од четири стотине марака месечно, док око тебе мангупи пљачкају државу и купају се у милионима?
- МИКИ: Тачно! Откуд знаш да је баш то рекао? Ти си невероватна.
- АНА: Није тешко погодити, мали мој дечко.
- МИКИ: То ми је рекао кад смо последњи пут разговарали. Био је пре-красан дан каснога лета. Леп као што само у Београду зна да буде. Година двехиљадита. Крај миленијума, и крај једне епохе у којој човек више није могао да се снађе. Као ни сада, уосталом. Попили смо кафу код “Руског цара”, на брзину, а затим смо сели у његов велики “мерцедес” и отишли на ручак у једну скривиту кафану ван града, која је имала два излаза. То је било нешто као опроштајни разговор. Већ тада ми није било познато где живи. Било је јасно да зна шта се спрема и да је чак, можда, умешан у то. Једно време се нећемо виђати, рекао је и дао ми број специјалног телефона, на који га могу позвати у случају преке потребе. Ставио је на сто и пакет новчаница, који сам ја одбио да примим. Ту смо се мало закачили, као и обично, и онда је он, између осталог, рекао и то што си ти цитирала, као да си била присутна.
- АНА: Није учтиво одбити новац када ти га брижни отац нуди.
- МИКИ: Скоро да сам се покајао...
- АНА: Ево, сад кад дође, можеш да исправиш грешку.
- МИКИ: Ти би, заиста, узела?
- АНА: Шалим се, наравно!
- МИКИ: Тако сам и мислио.
- АНА: Није ми јасно где је он сада.
- МИКИ: Вероватно код Мише Свиње. Можда проверавају околину, да виде да ли је безбедно. Постоји могућност да нас је неко пратио, шта ја знам...
- АНА: Да. У њиховом послу поверење се плаћа животом.
- МИКИ: Време јесте страшно, али ипак, не можемо, ваљда, сви да по-станемо криминалци.
- АНА: Па и не можемо сви. То могу само најспособнији међу нама.
- МИКИ: Опет ти почињеш!

- АНА: Помози ми да наместим овај тросед! Тако, дечко, морамо господина Стевановића да дочекамо у пристојном амбијенту.
- МИКИ: По некад ми се учини као да намерно хоћеш да поквариш слику коју имам о теби.
- АНА: Каква је то слика, Михаило?
- МИКИ: Лепа. Како да ти објасним, а да не будем проклето патетичан? То је слика коју стављам насупротив свему оном ружном чиме је испуњен наш живот. Као неку врсту противтеже... Није само лепота. Ја мислим да си ти добра и да, као ни ја, не припадаш овом свету у којем смо приморани да живимо. Зато и сањам о тој амбасади, о нашем заједничком животу у Лисабону, или било где, далеко одавде. Далеко од оца, политике, злочина, беде, преваре...
- АНА: Да ти ниси мало залутао, дечко?
- МИКИ: Реци и сама! Зар не би било прекрасно? Ти и ја у Лисабону. Звали су га некада "бисер Атлантика". Има ли човек право на свој сан?
- АНА: Наше место је овде, дечко! Тек смо почели. Још много посла нас чека. Не можемо баш сви да одемо из ове јадне Србије у неки измаштани Лисабон. За почетак, треба нам једна крпа.
- МИКИ: Крпа? Каква крпа?
- АНА: Мора да се обрише прашина.
- МИКИ: Значи, прашина, драга?
- АНА: Да, драги! Мора се почети од ђубрета.
- МИКИ: Сад ћу да видим. Овамо нико није залазио годинама.
(*Прејура њо сѝарим сѝварима.*)
Вероватно је само Миша Свиња понекад обилазио... А, док је покојна мама била жива... Знаш, она га је обожавала.
- АНА: Кога?
- МИКИ: Оца. На време је умрла. Мислим да никада није сазнала чиме се отац бави.
- АНА: Ако га је заиста волела, ништа јој не би сметало.
- МИКИ: (*Засѝане.*)
Стварно то мислиш?
- АНА: То ти је сигурно, као што је Бог на небу.
- МИКИ: Ево крпе! Ти верујеш у Бога?
- АНА: Наравно!

- МИКИ: Је л' добра ова крпа?
- АНА: Не знам. Могао би сам да провериш.
- МИКИ: Па, добро...
- АНА: Шалим се. Дај то овамо!
- МИКИ: Нека...
- АНА: Дај, дај!
(Узима крпу и почиње да брише прашину.)
А, откуд он са Мумином?
- МИКИ: Ко? Отац?
- АНА: Да. Интелектуалац, човек из другог света... Одједном се преображава. Како то? Разумем да је донео одлуку да постане неко други, да оде такорећи у свој Лисабон, али, како је успео да то спроведе?
- МИКИ: Лисабон! Ја ти откривам душу, а ти...
- АНА: Свако има свој Лисабон.
- МИКИ: Имаш ли га и ти, Ана?
- АНА: Ја? Па... Вероватно.
- МИКИ: А, где је он?
- АНА: Не тако далеко. Ниси ми одговорио на питање.
- МИКИ: Заиста те интересује?
- АНА: Да.
- МИКИ: Онда морам да узмем још мало пића.
(Узима њиће.)
Ево, како је то било. Муминов отац и очев отац били су официри. Титови официри. У време када је Југословенска народна армија била једна од најозбиљнијих војних организација у Европи. Били су пријатељи. Становали су у војним зградама на Дорћолу. То је стан у којем ја и данас живим. Доћи ћеш, хоћеш ли?
- АНА: Доћи ћу, наравно.
- МИКИ: Отац и Мумин играли су се заједно, као деца. Мумин је од малена почео да тренира карате, па је повукао и мог оца. Отац је то касније напустио, али је Мумин био изузетан таленат. Ускоро је почео да дели правду по Дорћолу. Није ни пио, ни пушио, као остали дечаци, али његова реч била је закон у том крају. Иако су њихови путеви већ тада почели да се разилазе, остали су прија-

тељи. Изгледа да је свако од њих код оног другог уважавао оно што сам није имао.

И тако је отац кренуо на студије, а Мумин у Париз. Било је то време Алена Делона и Стевана Марковића, када су наши жестоки момци, жељни великог света, завршавали у најлон кесама по париским предграђима. Мумин је, као што можемо видети, успешно избегао ту карактеристичну судбину балканских крими – авантуриста. Рекло би се да је, за разлику од осталих, био хладан и систематичан, а прича се да је још тада био повезан са Државном безбедношћу.

АНА: И, шта мислиш, шта је радио у Паризу?

МИКИ: Откуд ја знам шта је радио? Шта се обично ради у Паризу? Зли језици кажу да је био Удбин егзекутор. Ликвидирао усташе и четнике. Други кажу да је пљачкао банке. Не знам. Знам само да из тог времена потиче његов капитал, као и његова веза са влашћу.

АНА: Јеси ли га икада упознао?

МИКИ: Једанпут је био код нас на слави. Додуше, давно је то било, али, утисак је остао.

АНА: И? Баш ме занима утисак младог интелектуалца, уљудног филолога о великом босу који долази из другог света.

МИКИ: Ја знам да девојчице имају слабост према криминалцима, јер девојчице више од свега цене моћ. Познато ми је то. Моћ у чистом облику. Зар не, драга? А не према сиротим филолозима.

АНА: Не посипај се пепелом, драги, него ми одговори на питање!

МИКИ: Одговорићу.
(Пошећне из боце са вискијем.)

АНА: И, молим те, пиј мало мање!

МИКИ: Знам да слабо подносим пиће!
(Поново оћћије.)

Ево, како је то било. Пред кућом се зауставља велики, црни, угланцани цип. У то време их није било тако много по Београду. Из ципа излази витак младић, кратко потшишан, глатко избријан, у пристојном одећу, долази до капије и ту остаје, надгледајући околину. Затим се појављује други, исти такав момак, а за њим наш гост. Ја, коме још увек ништа није јасно, посматрам кроз прозор.

АНА: А, да ли ти је сада све јасно, Михаило?

- МИКИ: Да. Сад ми је јасно. Али – касно је!
(*Опети њошје.*)
Једино, Лисабон...
(*Поново најегне.*)
Дакле, момак и гост пењу се до наших врата. Пратилац остаје напољу, а гост улази. Е, сад, какав је утисак? Као, све изгледа нормално, а схваташ да ништа није нормално. Човек изгледа као дипломата, а јасно ти је да није дипломата. Перфектно, по мало конвенционално одевен, уредно зачешљан, изразито љубазан... Али, није то у питању.
- АНА: Па, шта је, онда, у питању?
- МИКИ: Не умест да објасним. Види се да није као други. А по чему се види, не знам.
- АНА: Био си фасциниран, признај! Као девојчица.
- МИКИ: Када је он ушао у собу, више нико није постојао. А, било је ту озбиљних људи... Професори универзитета, чак и неки уметници.
- АНА: То ти није неки критеријум. Ко све данас није професор универзитета, а о уметницима да и не говоримо!
- МИКИ: Не, озбиљно! Сви су одједном дошли у други план, иако се тада још није знало ко је он, иако се није понашао ни мало наметљиво. Али, нека харизма била је очигледна. Видело се да није обичан човек.
- АНА: По чему се видело?
- МИКИ: Не знам, кажем ти. Нешто неухватљиво зрачило је из њега.
- АНА: Ја ћу ти рећи шта је то.
- МИКИ: И ти си га срела?
- АНА: Не, али то је свакој девојчици јасно. То је отеловљење силе која се зове ерос.
- МИКИ: Је л'? Види, види шта она зна!
(*Пије.*)
А, где је ту, онда, танатос?
- АНА: Тамо где и ерос. Где би био?
- МИКИ: Значи, тако?
- АНА: Тако.
- МИКИ: И тај танатос сада хара по Србији, уздуж и попреко, а девојчице вриште од узбуђења.

- АНА: И дечаџи!
- МИКИ: Не.
- АНА: Него? Шта раде дечаџи? Беже у Лисабон?
- МИКИ: Да.
(Пије.)
- АНА: Јер су сувише сензибилни.
- МИКИ: Да.
(Пије.)
- АНА: Или, ако им Лисабон није при руџи, беже у алкохол!
(Узима му боџу.)
Очеви су, изгледа, били мало чвршћи.
(Пауза.)
Отаџ је, дакле, када му је све прекипело, потражио свога друга из детињства и, тако, прекорачио фамозну границу међу световима.
- МИКИ: Да.
(Пружа руку ка боџи, Ана је измиче.)
И, шта је постао?
(Пауза.)
Ана, знам да мислиш да сам слабић, али ја само не пристајем, као ни толики други, да живим у овој великој обмани. Не, не! Ниси у праву! Покушао сам. Покушао сам нешто да учиним. Борио сам се, као и ти што си се борила. Био сам на улицама, тукао се с полиџијом. Добро, нисам се, баш, тукао, али, добио сам и ја, једном, пендреком по леђима, када смо покушали да се пробијемо на Дедиње, до диктаторове виле.
- АНА: Ниси успео да промениш свет и шта сад? Зауоставите планету, хођу да сиђем и да одем у Лисабон!
(Пауза. Помилује џа њо лицу.)
Не буди тужан! Ако будеш тако тужан, никад се неђу удати за тебе.
- МИКИ: А, ако будем весео?
- АНА: Онда, ко зна...
- МИКИ: Ана, ја те заиста волим!
- Чврсто је зађрли. Љуби је. Улази Стив и заииче их у зађрљају. Они џа не иримеђују. Стив их ѡсмайра, ѡа се џласно накашље, они се ипрђну и раздвоје.*
- СТИВ: Извините!

- МИКИ: Тата!
- СТИВ: Ништа, ништа... Можда ме нисте очекивали?
- МИКИ: Не, тата, чак смо и прашину обрисали... Тојест, Ана је то... Да те упознам. Ана Јевремовић, из републичке Владе.
- СТИВ: Особито ми је драго, госпођице! Нисам очекивао да ће Влада да ме почаствује тако шармантним изаслаником.
- АНА: И мени је задовољство да се сретнем са тако познатом личношћу.
- СТИВ: Ах, немојте...
- АНА: Александар Стевановић, звани Стив, то је човек кога би многи волели да виде изблиза.
- СТИВ: Неки би волели да га не виде никада више.
- МИКИ: Тата, седи. Кафе немамо... Али, код тебе смо нашли боцу вискија, па...
- СТИВ: Чика Миша је послао термос кафе.
(*Вади из кесе термос и шољице и ставља их на сто.*)
Сећаш се чика Мише Свиње? Он га је учио да пеца кад је био мали... Само, мислим да их треба, ипак, мало опрати. Знате, већ, чика Миша није баш...
- АНА: Ја ћу.
- МИКИ: Могоа сам и ја...
- АНА: Нека, Михаило!
- МИКИ: Добро. Имаш чесму у дворишту, одмах лево од степеништа.
- Ана излази.*
- СТИВ: Па, сине...?
- МИКИ: Па, тата...?
- СТИВ: Јеси ли сачувао конспирацију?
- МИКИ: Наравно! Нико не зна за ово место.
- СТИВ: А ова мала? Твоја девојка, шта ли је?
- МИКИ: Ни она није знала куда идемо.
- СТИВ: Добро је. Биће нешто од тебе.
- МИКИ: Хвала лепо!
- СТИВ: За кога она ради?
- МИКИ: Па, за Владу.

- СТИВ: Знам, него, ради ли, можда, за још некога?
- МИКИ: Не. Заједно смо у тиму.
- СТИВ: Видим да сте заједно.
- МИКИ: Ма не, то је... Добро је познајем.
- СТИВ: Не залећи се, сине! То је све што могу да ти кажем. Да ли ћу ти рећи нешто ново ако те упозорим да не очекујеш милост ни од кога?
- МИКИ: Па, тата, ја и не очекујем милост!
- СТИВ: А, шта очекујеш, сине?
- МИКИ: Шта очекујем? Место у амбасади у Лисабону.
- СТИВ: Има ли нешто што треба да ми кажеш пре него што се она врати?
- МИКИ: Па, не знам... Она зна све оно што и ја знам.
- СТИВ: А да ли ти знаш све оно што она зна?
- МИКИ: Е, па сад...
(Пауза.)
Мислим да знам. Прилично смо блиски.
- СТИВ: То смо апсолвирани.
- МИКИ: Ја имам у њу поверења, тата. Мислим да је поуздана.
- СТИВ: Мислиш, или си сигуран?
- Пауза.
- МИКИ: Морамо веровати људима. Како иначе да живимо?
- Улази Ана са шољицама.
- АНА: Ево и мене!
(Распоређује шољице.)
- СТИВ: Е, па, хајде, ја ћу да сипам.
(Сипа кафу свима.)
- АНА: Хвала, господине Стевановићу!
- МИКИ: Хвала!
- Пауза.
- СТИВ: И? Ко води састанак?
- АНА: Михаило. Он је шеф делегације.
- МИКИ: Не измотавај се, Ана!

СТИВ: Не, не ! Ја сам овамо позван на званични састанак. Према томе, изволите! Слушам вас.

Пауза.

АНА: Хајде Мики!

МИКИ: Па, добро, ево овако. Министар те је срдечно поздравио и изразио жељу да се сретнете.

СТИВ: Хвала! Лепо од њега.

МИКИ: Такође је изразио уважавање за твоје професионалне способности у области економије и рекао како је штета да се те способности не ставе у службу нове, демократске власти, која интензивно ради на препороду Србије и њеном укључивању у међународну заједницу, и тако даље, Партнерство за мир, Европску унију, како би овом народу најзад свануло.

СТИВ: Интересантно! Био је најглупљи на целом факултету.

Ана се смеје.

МИКИ: Тата, немој да саботираш састанак!

СТИВ: Извини, нећу више! Ма да је то истина.

Ана уздржава смех. Пауза.

МИКИ: Сада, када се диктатор налази на заслуженом месту, то јест, пред међународним судом у Хагу, нема никакве потребе – наставио је министар – да најспособнији људи раде у илегали.

(Пауза.)

Ја знам да је он био твој пријатељ, али, шта се ту може...

СТИВ: Ко?

МИКИ: Па, диктатор.

СТИВ: Сада ти саботираш састанак.

МИКИ: Извини, нећу више! Ма да је то истина.

Ана се тихо смеје. Пауза.

СТИВ: *Био је био само бизнис, сине.*

(Пауза.)

Истина! Ти знаш шта је истина! Уколико тако нешто уопште постоји.

МИКИ: Постоји, постоји!

АНА: Господо, молим вас!

СТИВ: У праву сте, госпођице. Вратимо се послу!

МИКИ: Министар даје часну реч и гарантује ти безбедност у име Владе. Пристаје на место и време које ти предложиш. Што се њега тиче, рекао је, нема никаквих препрека да дођеш у министарство у Немањиној. Ако то, из било којих разлога, не желиш, можете се срести на неутралном терену, с тим да свако може доћи са возачем и по једним телохранитељем.

СТИВ: Зашто?

МИКИ: Шта, зашто?

СТИВ: Зашто да се састајемо?

МИКИ: Ваљда да поразговарате.

Дуља њауза.

СТИВ: Шта они очекују од мене?

МИКИ: Па, они ти, уствари, нуде легализацију капитала.

Пауза.

СТИВ: А шта траже за узврат?

МИКИ: Па, траже... Не знам. О детаљима ћемо се договорити нас двојица, рекао је министар.

СТИВ: А шта, ако је мој капитал већ легализован?

МИКИ: Како?

СТИВ: Не овде. Напољу.

МИКИ: И ти мислиш да дефинитивно напустиш ову земљу?

СТИВ: Нисам то рекао.

МИКИ: Колико сам ја схватио, он ти нуди да заузмеш своје место у обнови, у ревитализацији привреде, тако нешто...

СТИВ: Да ли је помињао Мумина?

МИКИ: Да, помињао је.

СТИВ: И, шта је рекао?

МИКИ: Па, нешто као да је он пример демократски настројеног бизнисмена, који је, додуше, свој капитал стекао у диктаторово време, на начин на који је тада то једино било могуће, али да сада тим капиталом свесрдно помаже процес транзиције и економског препорода Србије. Тако некако...

Пауза.

СТИВ: И?

МИКИ: Па, не знам, тата. То је то. Ти процени да ли треба да идеш.

СТИВ: А, да ли ти сумњаш у нешто?

МИКИ: Ја...? Да ли ја сумњам? Па... Не знам зашто бих сумњао... Ма да, уопштено говорећи, с обзиром на све што се у овој земљи дешава, ја не знам... Министар је дао часну реч.

СТИВ: Ми смо на Дорћолу, као клинци, имали узречицу која гласи: часна реч – мачку под реп! Извините, госпођице.

АНА: Немојте се устручавати, господине.

СТИВ: Хвала!

МИКИ: Знам, али, ово је, ипак, министар једне демократске владе.

СТИВ: Пре пола године, убили су вам испред носа председника те демократске владе и – ником ништа.

МИКИ: Схвати, тата, ја се налазим у врло неугодном положају.

СТИВ: Сматраш да је мој положај угодан?

МИКИ: Постоје, свакако, ствари које ти знаш боље од мене.

СТИВ: На шта конкретно мислиш?

МИКИ: Па, мислим на то како ти њихови механизми функционишу...

СТИВ: Који механизми?

МИКИ: Немој, тата... Па, те ваше шифре... Ко с ким ради у тајности, а ко се слика за новине. Ко је марионета, а ко прави играч.
(Пауза.)

Не знам, тата, шта да ти кажем. Не знам се довољно добро у свему томе. Ма да министар делује доста пристојно...

АНА: Господине Стевановићу, вама је јасно да ми знамо онолико колико знамо. Михаило вам је пренео поруку. На вама је да одлучите.

(Пауза.)

Извините због искрености. Ја сам, знате, тако васпитана.

СТИВ: Не, хвала вам, али, морате и мене разумети. Ја јесам патриота и желим да уложим капитал у обнову и развој своје земље, а не да идем да се сунчам у Акапулку, мада ни то није баш лоша варијанта, зар не? Али, схватате, ова земља је несигурна... Па, то су убице, госпођице!

- АНА: Ко, господине?
- СТИВ: Па, разни Мумини, разни криминални кланови који су дубоко инфилтрирани у виталне структуре ове власти. Огромни проценти новца намењеног обнови земље завршавају у приватним џеповима, зар не?
- АНА: Ја то не знам, господине Стевановићу.
- СТИВ: То и врапци знају, госпођице!
- МИКИ: Извини, тата, зар и ти ниси радио са Мумином?
- СТИВ: Гле, гле! Нисам то очекивао од тебе, сине. Али, добро, одговорићу. Ја сам радио са Мумином у време диктатуре, када се није могло другачије. У време санкција и блокаде наше привреде. У време велике инфлације, када су плате биле две-три немачке марке, ти ниси ни осетио шта се у земљи дешава. Возио си луксузни аутомобил, студирао на миру, преко лета се кретао између Париза, Фиренце и грчких плажа. Није ли тако?
- МИКИ: Па, јесте, али зашто, онда...?
- СТИВ: При том сам финансирао демократе, који су се, из опозиције, борили да извуку земљу из катастрофе. Бар сам ја тако мислио. Помагао сам им зато што сам веровао у њихову политичку интелигенцију. А, сада, када су на власти – треба да стрепим од њих!
- МИКИ: Па, не! Видиш да те зову. Видиш да желе да сарађују.
- Велика њауза.*
- СТИВ: Добро. Пристајем.
- МИКИ: Пристајеш?
- СТИВ: Прихватам састанак с министром, па ћу да проценим ситуацију. То ме ништа не кошта. Бићу, разуме се, опрезан. Зато, нека то буде неутрално место, са возачем и по једним телохранитељем. Јавићу, накнадно, које је то место и време. Је л' у реду?
- МИКИ: Да, тата, сасвим у реду, уколико си тако одлучио.
- СТИВ: Одлучио сам.
- АНА: Ви сте храбар човек, господине Стевановићу.
- СТИВ: Зашто? Зар је толика храброст потребна за састанак са једним демократским министром? Па, ни демократи, ваљда, баш не једу малу децу?

АНА: Не, нисам тако мислила, него, знате, сва та конспирација, телохранитељи, тајна места... Ја бих се мало плашила.

СТИВ: Па, то и није посао за fine даме.

МИКИ: Добро, ако смо завршили званични део састанка, можемо ли сад нешто и да попијемо? Да се опустимо мало, ако је могуће.

СТИВ: Што се мене тиче, врло радо!

АНА: Ја обично не пијем, али, ево, узећу и ја мало, да прославимо сусрет са господином Стевановићем.

СТИВ: Господин Стевановић је почаствован!

МИКИ: Само, изгледа, немамо чаше.

СТИВ: Има још нешто. Миша Свиња нам је послао један пакет пршуте. Мики, ево ти кључева од кола; пакет је на задњем седишту. Кола су паркирана с друге стране куће, у шумарку. Успут узми чаше из кухиње и опери их на чесми.

МИКИ: Идем одмах. А ти, Ана, забави мало тату!

СТИВ: У моје време, кавалери су забављали даме.

МИКИ: *(Насмеје се.)*

Идем.

(Изађе.)

Ана лагано џриђе Стиву. Пауза.

АНА: Рекао је да те забавим.

СТИВ: Чекам.

Ана му седне у крило. Љубе се и ѓрле.

АНА: И? Како си?

СТИВ: Врло добро. Поготово, кад те поново имам у рукама.

АНА: Ни ја се не буним.

(Љубе се.)

Ти не мислиш ваљда, да идеш на тај састанак с министром?

СТИВ: Зашто?

АНА: Па, одмах би те ухапсили и оптужили као криминалца и диктаторовог сарадника. Ово је била класична замка.

СТИВ: Чекао сам да видим хоћеш ли ми то рећи. Наравно да не мислим да идем.

АНА: Ниси, ваљда, сумњао у мене?

- СТИВ: Не. Да ли треба да сумњам?
- АНА: Забога, Стив!
- СТИВ: Шалим се, луче моје! Твој задатак је био да се инфилтрираш међу демократе и ти си то са успехом обавила.
- АНА: Трудила сам се. Министар ми верује.
- СТИВ: Слушај, мала, теби би и сам ђаво поверовао!
- АНА: *(Мази ѓа.)*
Не претеруј, Стив!
- СТИВ: *(Склони њене руке. Озбиљно.)*
Да ли је Михаило знао да је ово замка?
- АНА: Мики? То мораш сам да откријеш.
- СТИВ: Цинизам младе генерације је чак и за мене неподношљив.
- АНА: Имали смо добре учитеље, тата!
- Пауза.*
- СТИВ: Дакле?
- АНА: Шалим се! Мики је чиста душа, мало склона алкохолу, али, то је најмање што је могло да му се деси.
- СТИВ: Шта си имала с њим?
- АНА: С ким?
- СТИВ: С мојим сином.
- АНА: С добрим, малим Микијем? Ништа.
- СТИВ: Како ништа, када сам вас малочас затекао...?
- АНА: Добро, скоро ништа. То што си видео, то је, такорећи, све. Није он као његов тата.
- СТИВ: А какав је то његов тата?
- АНА: Па, мангуп... Швалерчина!
(Љуби ѓа.)
- СТИВ: Бојим се да се он није заљубио.
- АНА: Па знаш да је у мене тешко не заљубити се.
- СТИВ: Знам... Зато не бих волео...
- АНА: Не брени! Нећемо повредити твог нежног синчића.
- СТИВ: А Мумин?

- АНА: Шта, Мумин?
- СТИВ: Јеси ли имала контакта са њим?
- АНА: Не, од кад сте се ви разишли. А, право да ти кажем, не бих ни волела.
- СТИВ: Само питам. Морам да будем предострожан.
- АНА: За тебе не бринем, када је предострожност у питању.
- СТИВ: Рећи ћу ти искрено. Некоме то морам да кажем. Мумин ми је за петама. Не могу то да кажем Миши Свињи, да га не бих деморалисао... Миша ми је сада потребан. Али, имам утисак да је Мумин разапео читаву мрежу око мене. Више не знам ко ми је пријатељ, а ко Муминов ухода или, можда, егзекутор. Зато морам дефинитивно да кидам из земље.
- АНА: Знаш да се нисте растали у љубави, али, не знам у чему је ствар. Зашто те јури?
- СТИВ: Ех, зашто! Боље дођи мало овамо, док се овај мали није вратио.
- Мала љубавна иџра.*
- АНА: Немој, Стив! Немамо времена.
- СТИВ: Далеко је шумарак.
- АНА: Па, ипак...
- СТИВ: Мали је увек изигравао некаквог моралисту, демократу и истинољупца, а није му проблем да троши моје прљаве паре!
- АНА: Он каже да је одбио да узме новац када сте се последњи пут видели.
- МИКИ: Лаже! Хоће на рибу да остави утисак. Дао сам му десет хиљада марака за џепарац.
- АНА: И? Узео је?
- СТИВ: Наравно да је узео! Да ли би ти одбила? Мало се нећкао, па је, на крају, као, једва узео. Такорећи с презиром. Увек сам највише мрзео моралисте.
- АНА: Немој! Син ти је, ипак...
- СТИВ: Увек си била, на свој начин, сентиментална... Дођи!
- АНА: Немој! Стварно немамо времена...
- СТИВ: Мало...
(Мази је.)
Често сам мислио на тебе, све ово време од како смо раздвојени...

- АНА: И?
- СТИВ: И! Недостајала си ми, наравно!
- АНА: Јесам ли ти недостајала и када си отишао из земље, а мене оставио да се млатим по улицама са демократима?
- СТИВ: Ти ми то замераш?
- АНА: Не, само питам.
- СТИВ: Немој тако! То је био твој борбени задатак. Ко би ме информисао о њиховом кретању и њиховим намерама?
- АНА: Имаш ти и друге кртице...
- СТИВ: Добро, свако има свој део посла.
- АНА: И? Зашто те, уствари, Мумин прогони? Зато што си продавао нафту Муслиманима, иза његових леђа?
- СТИВ: Шта? Чије ти интересе заступаш? Моје или његове?
- АНА: Твоје, љубави! Само питам.
- СТИВ: Отео сам се испод његове контроле, у томе је ствар. Црногорску и албанску везу узео сам под своје. То ми никада није опростио. Дрогу му нисам дирао, али, узео сам цигарете и још неке ствари. Он ми је, вероватно, наместио и ово са Владом... Али, није то сад важно.
- АНА: Па, зашто си, онда, уопште долазио на овај састанак?
- СТИВ: Ех, зашто! Било ми је успут. И хтео сам још једном да видим сина. И, наравно, тебе, луче моје.
- АНА: Знао си да ћу и ја доћи.
- СТИВ: Наравно. Михаило ми је рекао.
- АНА: Хтео си да се опростимо?
- СТИВ: Не! Што се нас двоје тиче, имам другачији план.
- Улази Мики са њакетом приручје и чашама.*
- МИКИ: Ево ме! Јесте ли ме дуго чекали?
- СТИВ: Не, не! Све је у реду. Брзо си стигао.
- МИКИ: Ево, ту су и чаше. А где је пиће?
- АНА: Полако с пићем, Михаило!
- МИКИ: Па, јесмо ли рекли да ћемо мало да се опустимо?
- СТИВ: Ево ту је и пиће.
(*Сћавља боцу на сто.*)

МИКИ: Јеси ли забавила тату?

АНА: Зар сумњаш?

МИКИ: У твоје способности никада нисам сумњао.

СТИВ: Дајте чаше!
(Узима боцу.)

Само, ти си то, синко, већ добро отпио.

МИКИ: Шта ћеш? Узбудљив дан, тата!

СТИВ: Срећом, имам још једну бочицу у ранцу.

АНА: Немојте, господине Стевановићу! Мислим да ће ово бити довољно.

СТИВ: Па, знате како је... Михаило и ја се заиста нисмо дуго видели.

МИКИ: Сад ћемо се, ваљда, чешће виђати, тата.

СТИВ: Надам се, сине. У то име, живели!

Дижу чаше.

МИКИ: Живели!

АНА: Живели!

МИКИ: Ја верујем да ће тај састанак с министром да успе, и да ћеш ти моћи комотно да шеташ по Београду. Као и остали.

СТИВ: Који остали, Михаило?

МИКИ: Па, мислио сам...

СТИВ: Реци! Не устручавај се.

МИКИ: Па, мислио сам, као и сви остали.

СТИВ: Цврц, Милојка! Што би рекли код мене, на Дорћолу. Него, где је та пршута?

МИКИ: Па, ево, ту је, тата!

СТИВ: Истина је да живимо у демократској Србији, али то још увек не значи да треба да једемо из папира.

МИКИ: Донећу тањир из кухиње.
(Изађе.)

АНА: Имаш, дакле, неки план са мном?

СТИВ: Имам.
(Ухваћи је за руку и љеда је у очи.)

АНА: Добро. На то смо навикли.

- СТИВ: На шта сте то навикли, госпођице?
- АНА: На то, драги, да кројиш туђе судбине, не питајући људе да ли им се то свиђа.
- СТИВ: Мислим, душо, да ће ти се овај план допасти.
Ана нагло њовуче руку. Улази Мики са њањиром.
- МИКИ: Ево тањира! Исти они из којих смо мама и ја јели, када смо, преко лета...
- АНА: Дај, ја ћу то!
(Брише њањир њањирном марамцом, сѡавља у њ насечену ѡруу.)
Изволите!
- СТИВ: *(Сѡа ѡиће.)*
Да видимо шта нам је Миша Свиња припремио!
- МИКИ: Одлична је! Зашто човека зовете свиња?
- СТИВ: Цело Браничево га тако зове. То у Србији није погрдно. Одувек је гајио свиње и са свињама се боље споразумевао него са људима, што и није ништа чудно. Људе је знао да удари, а има тешку руку, уме и кости да поломи. Иначе, има добру душу. Један од мојих најпозданијих сарадника...
- МИКИ: *(Пије.)*
Па, јесте, у твом послу такви су сарадници неопходни.
- СТИВ: Мислиш, свиње?
- МИКИ: Не, тата, мислим, поуздани.
- СТИВ: Мислиш, поуздане свиње?
- МИКИ: Не! Нисам то мислио!
(Пије.)
- СТИВ: Истине за вољу, потребне су ми и свиње... Има их, Богу хвала!
- МИКИ: Добро, тата, да ли ти радиш са људима или са животињама?
- СТИВ: Па, онда, пси, кртице, мазге, по нека змија...
- АНА: Господине Стевановићу, ваш посао мора да је јако занимљив!
- СТИВ: Обична трговина, госпођице. Али, за разлику од оне коју наивно, или лицемерно зову, легалном – прилично ефикасна. Поштују се закони тржишта, поштује се дата реч. Не поштују се границе, идеологије, нити националности... Неверство се плаћа животом, а роба у кешу. То је све.

МИКИ: Немој, молим те, тата!

СТИВ: Твој глупи министар мисли да је трговина када он проценте од инвестиција и јавних радова трпа у свој дубоки џеп.

АНА: Значи, неверство се плаћа животом?

СТИВ: А, чиме другим, госпођице? Зашто? Зар то није нормално?

Пауза.

АНА: И ја мислим да је нормално.

МИКИ: Ана, забога! Ја те не познајем такву.

АНА: Има времена. Упознаћеш ме.

МИКИ: Али, ја те не желим такву!

АНА: Пази ти њега! А, ти ме, значи, желиш?

МИКИ: Па, немој, сад...

СТИВ: Немојте, децо, да кваримо овај лепо дан!

МИКИ: Ево, ја ћу рећи отворено. Нека и тата зна.

АНА: Не залећи се, Михаило!

МИКИ: Не, зашто? Па, зар нисмо говорили о томе?

АНА: Кажем ти, не залећи се!

СТИВ: О чему то?

МИКИ: *(Пије.)*

Ево о чему! Говорили смо о венчању.

СТИВ: Чијем венчању?

МИКИ: Па, нашем...

(Пије.)

СТИВ: Вашем?

МИКИ: Да. Анином и мом.

Пауза.

СТИВ: Значи, тако...?

МИКИ: Да. Зашто?

Пауза.

СТИВ: Честитам, децо!

МИКИ: Хвала! Живели!

Ана не реађује.

МИКИ: Ти нећеш да попијемо у то име?

АНА: Зар не осећаш да си пијан, Михаило?

МИКИ: Можда и осећам. Али, да ли то мења суштину ствари о којој говоримо?

АНА: Не говоримо. Само ти говориш.

МИКИ: А, шта је са тобом, драга? Зашто да кријемо од оца ту лепу новост?

АНА: Не буди смешан, дечко!

СТИВ: Са дамом, изгледа, треба бити деликатнији, сине.

МИКИ: Значи, ја сам смешан и на то још и неделикатан! Мислиш ли, оче да си ти достојан учитељ деликатности? Са својим свињама, змијама и мазгама!

АНА: Михаило, ми смо овде на задатку у име Владе Републике Србије. Молим те да то не заборављаш!

МИКИ: На каквом јебеном задатку? Да наговоримо једног опасног шверцера – који је случајно и мој отац – да свој новац подели са једним сумњивим министром – који је, на жалост, мој послодавац!

СТИВ: Боже, Михаило, ти си се стварно напио и не знаш шта говориш!

МИКИ: На против! Можда сам се зато и напио да бих, најзад, могао да кажем шта мислим.

АНА: Па, кажи, забога, једном, шта мислиш!

СТИВ: Да ли је, заиста потребно да човек буде пијан, да би смогао снаге да каже шта мисли?

МИКИ: Потребно је, ако живи са свињама, мазгама, змијама... И, не знам са ким оно још беше?

СТИВ: Са псима.

МИКИ: Да, са псима! Тада се човек плаши да изговори истину, јер види да је сви заобилазе и види да рећи истину значи активирати замку која као живо благо гута глупе истинољупце, проклете наивчине што никако нису у стању да дешифрију код времена у којем су принуђени да живе. У колико је ово, уопште, неки живот!

СТИВ: Хајде, сине, попиј још једну!
(*Сића му.*)

АНА: Забога, не дај му више да пије!

МИКИ: Аха, јесмо ли већ прешли на “ти”? Видите како интимност нагло осваја наш мали круг!

АНА: Извините, омакло ми се!

СТИВ: Не, баш ми је драго. Само наставите тако.

МИКИ: *(Узима чашу.)*

Попићемо! Наравно да ћемо попити! За све лажи и обмане у којима смо живели и у којима живимо и сада. За све преварене наде! За сва изневерена очекивања!

(Пије.)

Али, ја видим светлост на крају тунела! То у даљини светли Лисабон, бисер Атлантика! Тамо ћемо отићи да у миру преживамо своје илузије. Јер, преостаје нам да их сваримо или да их повратимо, зар не?

(Пије.)

Ана, зар је могуће да ћеш и ти остати само једна од мојих изгубљених илузија?

АНА: Сипајте, молим вас, и мени још једну. Дође ми да се и ја напијем!

СТИВ: *(Сиња јој.)*

А шта си ти то, уствари, очекивао дечко?

МИКИ: Шта сам очекивао? Очекивао сам да све оно што смо годинама радили, да најбоља енергија, најлепша уверења, емоције, истрајност, храброст – не буду узалудни! Очекивао сам да све оно што нам се дешава не буде једна велика обмана, једна трула шарена лажа, а ми, само жртве туђег цинизма и сопствене лаковерности! А, можда смо сами криви?

(Сиња себи њиће дрхћавом руком.)

Кажи ми, ко је крив, тата, за ову демократску лаж која нам се дешава? Зашто криминалци и даље држе богатство Србије у својим рукама? Зашто се национално благо распродаје странцима за мале паре и велике проценте, а број незапослених се повећава? Зашто је данас цензура гора него у диктаторово време, а сиромаштво, примитивизам и несигурност већи него у целој Европи?

АНА: Да ли ми то слушамо исповест припитог, разочараног идеалисте?

МИКИ: А, ти? Шта си ти, у целој овој причи, Ана?

Пауза.

СТИВ: Слушај, сине, довољно си одрастао, имаш образовања, па и искуства, тамо, са оним шерпама, пиштаљкама, демонстрацијама... Чуди ме да не схваташ неке ствари!

- МИКИ: Све ја схватам, тата! Све! Све видим и све схватам!
- СТИВ: Онда треба да разумеш да, почев од одређеног друштвеног нивоа, постоји само власт у чистом облику и ништа више. Све друго су илузије, резервисане за оне доле. Оне што ходају улицама, звижде у пиштаљке и лупају у шерпе и лонце, сањарећи о демократији.
- МИКИ: Значи, сва наша енергија, вера, ентузијазам, походи на Дедиње, па, чак, и пети октобар, смена власти, паљење Скупштине и Телевизије – све је било узалуд, све је била обмана!
- СТИВ: Није. Ви сте послужили као оруђе да једна друга група људи дође на власт.
- МИКИ: И?
- СТИВ: И, ништа! Зар је то мало?
- МИКИ: Твој цинизам је збиља духовит. Али, у ситуацији где криминалци држе пола Србије, ја не пристајем на духовитост!
- АНА: *(Посмајтра њиће у својој чаши.)*
Ех, кад би тебе још неко питао...
- СТИВ: Прави властодршци су, у принципу, криминалци, сине. То вас на факултету нису учили? И, шта је, уствари, криминал? Такозвани криминал је рушење баријера, прелажење препона, начин да се, брзом акумулацијом капитала, појединци издигну изнад просечног животног сивила, да – не презајући ни пред чим – освоје статус изузетних, повлашћених чланова друштва.
Постоји више праваца и више нивоа на којима се такозвани криминал развија и опстаје. Два основна правца су државно и приватно криминално предузетништво. Ти правци се додирују и прожимају. Они су, дакле, комплементарни.
Најлепши пример државног криминала је рат, освајање и пљачка туђих територија – то ти је познато. Као, рецимо, Американци у Ираку. А најлепши пример приватног, бар на овим просторима, је мој бивши пријатељ Мумин.
- АНА: Лепо предавање, професоре!
- СТИВ: Хвала, госпођице!
- МИКИ: Не разумем зашто смо, онда, уопште рушили левицу?
- СТИВ: Зато што није имала довољно политичке интелигенције да схвати где су границе њених могућности. Претерала је, дакле, у криминалном вршењу власти. Уосталом, та прича о левици и десници је збиља већ отрцана политичка баналност. Не постоје

левичари и десничари, постоје само они који владају и они којима се влада. Све друго спада у област формализма, у оквиру којег се изграђују прикладни инструменти за манипулисање масама. Уосталом, зар нису амерички и немачки банкари својевремено финансирали руску револуцију?

МИКИ: Какву, сад, револуцију? А, да!

(Пије.)

Али, то је одвратно! Одвратно!

СТИВ: Шта, сине?

МИКИ: Све то што нам се дешава, и то у чему учествујемо. Збиља ми дође да повраћам!

АНА: То је од алкохола, Михаило!

МИКИ: Па, не може да буде све исто! Не може!

СТИВ: *(Ани:)*

Још мало пића?

АНА: Да, господине Стевановићу!

СТИВ: *(Сипа Ани и себи.)*

Шта то не може, сине?

МИКИ: *(Узме флашу, види да је празна.)*

Не може све у исти кош! И лопови и жандари и банкари... Можда сам ја и пијан...

АНА: Него шта си? И то, преко сваке мере.

МИКИ: Извините, ми смо заиста овамо дошли у име српске демократске Владе, као што Ана лепо каже, све је то тачно, али је, у исто време, одвратно...

АНА: Понављаш се, Михаило!

МИКИ: Да ли смо сви ми криви, тата? Да ли кривица, уопште постоји – или постоји само стицај околности, на који се пристаје, или не пристаје? Крив је, дакле, онај ко пристаје, зар не?

(Опјет узима флашу и поново консипајује да је празна.)

Ево! Ја не пристајем! Не пристајем на гадости!

СТИВ: А зашто си, онда, пристао да узмеш од мене десет хиљада марака прљавог новца, кад смо се последњи пут видели?

МИКИ: Не! То је друго! Немој, тата...

СТИВ: Не постоје велике и мале гадости, сине.

АНА: Значи, слагао си ме! Ипак си узео новац.

- МИКИ: Не, Ана, чекај...
- АНА: Мали подлаче! Опростите, господине Стевановићу, због оваквог изражавања!
- СТИВ: Не устручавајте се, госпођице! Још мало пића?
- АНА: Како да не! Сад ми, баш, треба једно.
- СТИВ: *(Оћвара нову боцу.)*
Изволите!
(Микију:)
Ти, разуме се, нећеш више.
- МИКИ: Разуме се да хоћу!
(Пије из флаше.)
- СТИВ: Не верујем да ће ти то помоћи. Твој проблем је у томе што немаш снаге да будеш доследан.
- МИКИ: А ти? Шта си ти, тата?
- СТИВ: Ја сам одавно престао да вреднујем околности реалног живота. Ја их само користим.
- МИКИ: А ја никада нећу престати да их вреднујем. Без обзира на све своје слабости. Никада нећу престати да се борим! Опрости ми, Ана, ја знам да је твоја душа чиста. Слагао сам те, јер сам хтео да те будем достојан. Ја знам да је све то гадно... Знаш, по некад се гадим и самога себе!
- АНА: Не претеруј, Михаило! Треба мало да се одмориш.
- СТИВ: Има кревет у другој соби. Могао би да прилегнеш.
- МИКИ: Не, не! Мене ће љубав да прочисти. Ја желим да заслужим твоје поверење, Ана. Стидео сам се да ти кажем. Било ме је срамота. И сад ме је срамота. Ја желим да почнем нови живот.
(Хоће да њовраћа.)
- СТИВ: *(Прискочи да му њомогне.)*
Почећеш, Михаило, само се, прво мало одмори.
- МИКИ: Бежи од мене! Твоје ироније је мени довде!
- СТИВ: Чекај, сине!
- МИКИ: Не чекам више ништа! Дошао је час истине!
(Оћвара хоће да њовраћа.)
- Ана мирно сиња себи њиће и њали цићарећу.*
- МИКИ: Ти си криминалац, тата! Да ли ти је то јасно?
- СТИВ: Јасно ми је, сине, само мораш мало да се одмориш...

МИКИ: Годинама смо мама и ја овде седели сами, док си ти плео паукову мрежу са Мумином, Мишом Свињом и осталим криминалцима. Да, узео сам мало твојих прљавих пара... А шта си ти радио? Ти и твоји пајташи уништили сте ову земљу! Крв сте јој исисали! И мене сте уништили... И све поштене људе! И још се поигравате демократијом. Срамота! Срамота, тата!

СТИВ: Немој тако, сине! Ја сам се поштено бавио шверцом и снабдевао ову земљу нафтом у најтежим њеним тренуцима. А кад су твоја господа демократи били у опозицији, када америчке паре нису биле довољне, онда је Стив био добар. Онда нико од улудне господе демократа није питао одакле моје паре. Да ли су прљаве или чисте! Онда су и моје прљаве паре биле добре за њихове узвишене циљеве!

МИКИ: Сви сте ви исти! Сви сте исти! Гадите ми се!
(Повраћа.)
И ти! И они! Опрости ми, Ана! Опрости...
(Посрће и пада на колена. Скоро је иззубио свесџи.)

СТИВ: (Прилази му, њокушава да га њодигне.)
Чекај, сине! Полако... Дођи, Ана, помози ми!

Ана угаси циђаретију, Прилази. Изводе га из собе. Сцена је крајњко време њразна, зајим се Сџив и Ана враћају.

АНА: Биће му добро тамо.

СТИВ: Одспаваће, па ће, ваљда, доћи себи.

АНА: Не знам да ли ће он икада, стварно, доћи себи...

СТИВ: Шта да му ја радим? Има, већ, двадесет девет година, нека одрасте већ једном. Моралиста! Демократа! Доста ми је свега. У Србији човек не може више да буде ни пристојан криминалац! Хајде да попијемо по једну!

Седају. Сџив сџија њиће. Гледају се. Пауза.

СТИВ: Постали смо машине за преживљавање.

АНА: Увек смо то били, Стив.

СТИВ: Али, ти си тако млада. Како можеш...?

АНА: А шта ми је друго преостало? Живели!

СТИВ: (Уморно.)
Живели, душо!

АНА: Била сам још млађа када си ме увео у посао... у кревет... и научио правилима игре.

- СТИВ: Видим да си, у међувремену, успела да заведеш и мога сина. Потпуно си га занела...
- АНА: Да ли те то чуди?
- Пауза.*
- СТИВ: Не, не чуди ме. Само не бих волео да пати.
- Пауза.*
- АНА: Постоје људи који ће увек наћи разлога да пате. Ја се трудим да те разлоге заобилазим. Дуго сам била сама док си ти био у иностранству, па сам морала занат преживљавања да научим до краја.
(*Диже чашу.*)
До краја, Стив!
- СТИВ: А ја сам се уморио.
(*Пауза.*)
Уморио сам се, Ана! Зарадио сам паре, да, то је тачно – и оне су на сигурном – али, зарадио сам, такође, и неспокојство... Страх.
- АНА: Страх! То не личи на тебе, Стив.
- СТИВ: Ти вероватно и не знаш какав је Мумин монструм. Вероватно не знаш... Бојим се да он данас влада Србијом. Са једне стране, легализује крваво стечени капитал, са друге стране и даље уклања непослушне, а са треће се инфилтрира у такозване демократске институције. Притом улаже у добротворне сврхе, подиже задужбине и на крају ће постати народни добротвор, као капетан Миша Анастасијевић. И једнога дана нико неће знати колико крви лежи иза нежног назива “задужбина”. А можда то никога неће ни интересовати.
- АНА: Ти се, уствари, плашиш Мумина?
- СТИВ: Да. Рекао сам ти то, већ. Разуме се да се плашим. Иако сам ја све само не кукавица. Теби је то врло добро познато. Знаш, ја, такорећи, никога нисам убио за ових десетак година...
(*Одлуца у мислима, ња се нагло враћа.*)
А он је оставио кржаве трагове по целом Балкану. И не само Балкану. Од Париза до Истамбула протеже се крвава мрежа!
(*Оћейи ућоне у мисли.*)
Не знам, можда је то и неопходно у овом послу, уколико желиш да будеш ефикасан. А ефикасност је најважнија, зар не?
(*Погледа на сав.*)
Хајде да попијемо још по једну. Имамо толико времена.
(*Сива.*)

- АНА: Ти журиш некуда?
- СТИВ: Не. Све ће бити обављено на време.
- АНА: Дугујеш ми објашњење, Стив. Рекао си да имаш неке планове са мном. Зар ниси то рекао?
- СТИВ: Ја нисам желео да постанем то што сам постао. Знаш, човек не бира своја опредељења, као што се бира роба у рафовима. Опредељење – то је стицај животних околности. То није нешто стварно. То може да постане стварно само током употребе. Али, сада је крај. Сада имам довољно новца да могу да будем што год хоћу. Или, да не будем ништа, ако ми се то више свиђа. Живели! Купио сам, најзад, своју слободу. Можда сам је скупо платио, али, шта се ту може? Цене су такве. Живели!
- АНА: Ниси ми одговорио на питање!
- СТИВ: *(Долива још њића.)*
Па, слушај, тај Лисабон и није баш лоше место...
- АНА: Какав, сад, Лисабон, Стив?
- СТИВ: Бисер Атлантика!
- АНА: Немој... Нема смисла. И ти си се напио!
- СТИВ: Не, не, таман посла! Могу сад да урадим педесет склекова, ако треба.
- АНА: Не треба. Само то не, молим те!
- СТИВ: Шалим се. Ти знаш, Ана, колико те ја волим!
- АНА: Не, Стив.
- СТИВ: Како, не?
- АНА: Више ништа не знам.
- СТИВ: Све време док сам се крио, током последње две године, маштао сам о томе да закључим послове, да склоним новац на сигурно и да заувек одем далеко одавде...
- АНА: Али, ниси ми одговорио...
- СТИВ: С тобом, драга, разуме се! То је одговор.
- АНА: Са мном?
- СТИВ: Па, да. С тобом, Ана!
- АНА: Нисам с тим рачунала, Стив. Твоје одсуство трајало је сувише дуго...

- СТИВ: Тако је морало бити, душо. Сада је све готово. Све своје планове успешно сам привео крају.
- АНА: Још само мене да приведеш...
- СТИВ: Не шали се!
- АНА: Не шалим се.
- СТИВ: Ана, Миша Свиња нас чека на обали Дунава са брзим глисером. Прелазимо у Румунију, тамо нас чека Јорга, са новим пасошима и авионском картом до Истамбула. А онда – свет је наш! Схваташ?
- АНА: Покушавам...
- СТИВ: Увек смо маштали о томе. Видиш, успели смо! Нема више прљавих послова, Мумина, диктатора, демократа... Нема више ничега! Само ти и ја, и пред нама отворен свет! Хоћемо ли, Ана?
- АНА: Када би ти знао колико ми је било тешко све ово време...
- СТИВ: Сада је то прошло! Кажи, да ли ме још увек волиш?
- АНА: Волим те.
- СТИВ: Онда је све у реду!
- АНА: Само ми треба времена да схватим...
- СТИВ: Све време је сада наше. Схватићеш успут. Пакуј се!
- АНА: А, Мики?
- СТИВ: Мики... Проћи ће га, ваљда, и тај мамурлук... Вратиће се, лепо, у Београд, своје послу у Влади. Добиће, најзад, можда, и то место у амбасади у Лисабону... Хајдемо!

Пауза.

- АНА: Хајдемо!
- СТИВ: Дођи, луче моје!
(*Љуби је, дуго.*)
Ево, само да спакујем ранац!
(*Одлази у дубину собе.*)
- АНА: А да попијемо још по једну за срећан пут?
- СТИВ: Може! Сипај ти, сад ћу ја, само да затворим ово.
- АНА: (*Сипа виски и у Стивову чашу, неопажено сипава малу ња-блейу.*)
За срећан пут!

СТИВ: *(Узео је чашу.)*
За срећан пут!
(Пошје на искај, погледа на сај.)
Време је!

АНА: И ја мислим.

Стив се ђрчи, љада.

СТИВ: Шта...?

АНА: Поздрав од Мумина!

СТИВ: Ана... Ти!
(Издахне.)

Ана узме мобилни телефон, бира број.

АНА: Хало! Ја сам... Дивљач је пала... Да. Имам кола. Чекајте ме на аутопуту, излаз за Пожаревац... Хвала, било ми је задовољство!

Осврне се по соби, примети Стивову кесу, извади из ње боцу француског вина, осмори је и стави у своју торбу. Погледа још једном око себе и лагано изађе из собе.

Соба је крајко време празна. Тихо отпочиње завршина музичка тема. Улази Мики, мамуран, посрћући.

МИКИ: Ана, опрости, мало сам, изгледа, претерао...
(Гледа око себе, примети оца на љоду.)
Тата?
(Приђе му, крикне:)
Тата!!!

Музика се љојачава. Лагано зашамњење. Крај.

(у Београду, 25. октобра 2003.)